

OD REDAKCJI

Niniejszy zeszyt czasopisma naukowego „Teologia i Człowiek” nosi znamię podwójnego jubileuszu. Po pierwsze, dlatego że jest to już 50. numer periodyku, a po drugie, że jest on dedykowany Księdzu prof. dr. hab. Krzysztofowi Koneckiemu, założycielowi tego czasopisma i jego pierwszemu redaktorowi naukowemu, z okazji Jego 70. rocznicy urodzin. Przez tę skromną publikację pragniemy wyrazić nasz głęboki szacunek, szczerą wdzięczność i serdeczne podziękowanie za wieloletnią pracę naukową, dydaktyczną i redakcyjną, a także za ofiarną pracę wychowawczą Księdza Profesora. Do grona pracowników Wydziału Teologicznego UMK dołączają za sprawą swoich tekstów te osoby i środowiska, które dziękują Bogu za osobę dostojnego Jubilata, za otrzymane od Niego dobro, doznaną życzliwość i ofiarowaną pomoc. Życzymy, aby Zmartwychwstały Chrystus zachował Go i wspierał na dalsze długie lata w służbie swojemu Kościołowi.

*

Bogaty dział artykułów otwiera studium dziekana Wydziału Teologicznego UMK ks. prof. Dariusza Koteckiego, w którym autor odpowiada na pytanie o rolę liturgii w życiu wspólnot chrześcijańskich w świetle Apokalipsy św. Jana, określanej jako „księga pełna liturgii”. Analizując liturgiczny wymiar tego dzieła oraz egzystencjalny kontekst życia wspólnot chrześcijańskich końca I wieku po Chr., zobrazowany w narracji tej księgi, dochodzi do wniosku, że liturgia jest dla tych wspólnot naturalnym i nieodzownym kontekstem życiowym. Tezę tę jeszcze bardziej udowadnia, analizując tekst z Ap 12,5.14 o ucieczce Niewiasty (Kościoła) na pustynię,

w wyniku czego dochodzi do wniosku, że pustynia jest symbolicznym obrazem liturgii, miejsca właściwego wspólnocie chrześcijańskiej, żyjącej w świecie zanurzonym w idolatrii. Przesłanie to jest ciągle aktualne, zwłaszcza w czasach pandemii koronawirusa, gdy pojawiają się głosy o zbytowości liturgii dla chrześcijan.

Następnie ks. prof. Wojciech Cichosz, obejmujący urząd dziekana wspomnianego Wydziału Teologicznego, i ks. Łukasz Rumian podejmują temat pedagogii św. Józefa w świetle adhortacji apostolskiej *Redemptoris custos*. Święty Jan Paweł II wskazuje w niej metody wychowawcze stosowane przez ziemskiego ojca Jezusa, które stawia za wzór do naśladowania przez współczesnych mężów i ojców. Autorzy artykułu odkrywają na przykładzie św. Józefa, dającego świadectwo życia małżeńskiego i troski o kobietę, piękno drogi prostoty, pokory, pracy i miłości, a także siłę i znaczenie ojcostwa oraz walki w obronie życia Dziecka. Postępowanie św. Józefa tworzy wyjątkową pedagogię realizowaną na drodze milczącego nauczania. Jej przykłady widoczne są zarówno w Biblii, jak i w dokumentach Kościoła, nauczaniu papieskim oraz w wypowiedziach pisarzy chrześcijańskich. Problematykę świętojózefową kontynuuje w swoim artykule dr Krzysztof Pilarz. Autor podejmuje w nim próbę zestawienia postaci św. Józefa z koncepcją męskości zaproponowaną przez Johna Eldredge'a w książce *Dzikie serce*. Kolejny badacz ks. prof. Jerzy Stefański analizuje w swoim tekście chrześcijański sens świętowania niedzieli. Niedziela według Jana Pawła II stanowi „samo centrum tajemnicy czasu”, jest „streszczeniem całej chrześcijańskiej wiary”. Stanowi zarazem szczególną manifestację przynależności do Kościoła, a także ma swoje wyjątkowe znaczenie w kulturze i kalendarzu światowym. W następnej publikacji autorstwa bpa Andrzeja Dziuby przechodzimy do tematu boleśnie dotykającego wiele społeczeństw za sprawą terroryzmu, który we współczesnym świecie przybiera coraz to nowsze formy. Ma on charakter ekstremistyczny i stanowi prawdziwe przestępstwo przeciw ludzkości. Każdy przejaw terroryzmu wywołuje głęboki ból, przynosi cierpienie, rani boleśnie całą cywilizację ludzką. Jest on zawsze przejawem barbarzyństwa i wszędzie, gdzie się pojawia, zasługuje na powszechne potępienie w ramach solidarności międzyludzkiej. Z kolei w swoim opracowaniu ks. prof. Kazimierz Skoczyła z perspektywy już historycznej analizuje stosunek teologów katolickich w Polsce w okresie 1920–1939 do wychowania

państwowego. Zwraca on uwagę, że środowisko to aktywnie uczestniczyło w przemianach dokonujących się w Polsce okresu międzywojennego. Była to przede wszystkim aktywność intelektualna przejawiająca się w licznych publikacjach naukowych. Oprócz problematyki teologicznej podejmowało też krytyczną refleksję odnoszącą się do koncepcji wychowania w Rzeczypospolitej. W następnym artykule ks. dr Marek Kluz wypowiada się na temat koncepcji odnowy życia moralno-społecznego w nauczaniu Benedykta XVI. Papież w swoim nauczaniu ukazywał kierunki rozwiązań określonych dylematów społeczno-moralnych. Przekładał je na język konkretnego, proponując praktyczne zasady realizowania społecznego nauczania Kościoła. Starając się zaradzić złu, wskazywał na Chrystusa, który umacnia ludzkie serca do przezwyciężenia zagrożeń, inspirowanych działaniem złego ducha. Uświadamiał, że człowiek postępujący zgodnie z nauką Chrystusa jest nadzieją na doprowadzenie do rozwikłania naglących problemów społecznych. Problematykę moralną kontynuuje w swoim artykule ks. dr Artur Niemira, który pisze nt. świadectwa jako kategorii moralnej – drogi naśladowania Chrystusa w życiu i męczeństwie bł. biskupa Michała Kozala. Jego przykład życia i męczeństwa jest ilustracją doskonałej zależności między dawaniem świadectwa a powołaniem wierzącego do świętości. Z kolei ks. prof. Ryszard Selejdak w swoim opracowaniu zapoznaje czytelnika z nauczaniem Pawła VI dotyczącym diakonatu stałego. Autor czyni to na podstawie trzech dokumentów papieskich, a mianowicie *Motu proprio Sacrum diaconatus ordinem* z 1967 roku, Konstytucji apostolskiej *Pontificalis Romani recognitio* z 1968 roku i *Motu proprio Ad pascendum* z 1972 roku. Następnie ks. dr Piotr Ochotny w trzech punktach swojego artykułu prezentuje teologiczne ujęcie parafii. Po przedstawieniu przedso-borowej wizji parafii (1), została ukazana teologia parafii, wydedukowana z nauczania Soboru Watykańskiego II, a następnie to spojrzenie teologiczne zostało uzupełnione przez autora o perspektywę kanoniczną (3). W dalszej kolejności ks. dr Adam Kłonowski podejmuje aktualny temat badawczy dotyczący pobożności ludowej i duszpasterstwa on-line jako środków odnowy Kościoła w Polsce. Autor zwraca uwagę na potrzebę promowania pobożności ludowej oraz wykorzystanie cyberprzestrzeni w dziele ewangelizacji. Obie ze wspomnianych form duszpasterstwa niosą ze sobą wiele korzyści. Opierają się na prostocie i przystępności, lecz niewłaściwie wykorzystywane mogą nieść ze sobą także konkretne

niebezpieczeństwa. Niezbędna jest zatem analiza obu zagadnień i przedstawienie wynikających z niej wniosków, co stanowi treść omawianej publikacji. Problematyką duszpasterską zajmuje się również w swoim artykule o. dr Filemon Tadeusz Janka OFM, który prezentuje niektóre aspekty współczesnej dyskusji nad problematyką Halloween.

W dziale Orient zamieszczamy opracowanie ks. dr. Mateusza Potoczego, który omawia zagadnienie nałożenia rąk w sakramentalnych obrzędach chrześcijańskiego Wschodu na przykładzie praktyki w Kościołach syryjskich i bizantyjskich. W dziale Familia natomiast proponujemy opracowanie ks. prof. Zbigniewa Zaremskiego o uczestnictwie rodziny katolickiej w rozwoju społeczeństwa.

Jak zawsze zapraszamy również do lektury działu sprawozdań i recenzji.

*

Drogi Księżo Profesorze, z okazji tego wspaniałego podwójnego jubileuszu oraz w związku z wybitnymi osiągnięciami na polu naukowym, zawodowym i społecznym życzymy sukcesów w realizacji wszystkich dalszych planów i serdecznie dziękujemy za dotychczasową działalność:

Plurimos annos plurimos,

Plurimos annos plurimos,

Annos annos plurimos!

W imieniu pracowników Wydziału Teologicznego UMK

Mirosława Buczyńska

Ks. Wojciech Cichosz

Ks. Dariusz Kotecki